

LAHKOTNOST RAZPRAV O KRČENJU TROŠENJA DRŽAVE

Preverjanje samoumevnosti

Velimir Bole

Uspešne fiskalne reforme praviloma trajajo več let, često z vmesnimi poslabšanji gospodarskih dosežkov. Zato so ključni pogoji za uspešnost obsežnega stiskanja trošenja države, ki ga predvideva Reforma: transparentna zaveza vlade o načinu obvladovanja reformnega procesa, ex ante določeno zaporedje potez in konsenz javnosti. Ker je v Sloveniji zatečeno fiskalno stanje dobro, kratkoročni gospodarski dosežki pa daleč od kriznih, mora Reforma rešiti vprašanje, kako nadomestiti katalizatorsko vlogo krize pri uspostavljanju reformnega konsenza v javnosti.

V Reformi zamišljeno krčenje trošenja države je uperjeno v tekoče izdatke za blago in storitve, plače ter transferje gospodinjstvom. Pri izdatkih za blago in storitve bi bil (pri vsaj enaki kvaliteti javnih storitev) izplen zanemarljiv, stiskanje plač bi prineslo tretjino, transferjev pa dve tretjini predvidenega krčenja izdatkov države.

Stiskanje javnofinančnih izdatkov v obsegu, ki ga predvideva Reforma (4%BDP), bi praviloma zahtevalo reformiranje sistema trošenja in ne linearno zniževanje izdatkov države.

Navkljub temu bi največji del predvidenega krčenja javnofinančnih izdatkov Reforma skušala doseči z linearnim krčenjem transferjev gospodinjstvom (za približno 16%). Takšno krčenje transferjev bi poslabšalo socialni položaj segmenta prebivalstva pod pragom revščine za več kot enkrat bolj kot davčni del Reforme.

Za linearno krčenje transferjev predvidenega obsega, bi bilo v vladi neprimerno lažje dobiti medresorski konsenz, kot za ustrezno reformiranje sistema transferjev (krčenje posameznih transferjev in ukinjanje programov). Zato pa bi bila implementacija linearnega krčenja politično toliko težja, verjetno tudi nemogoča!